

Кошелевський В. С.,
здобувач I курсу спеціальності 031 Релігієзнавство
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ КОНФЕСІЙНОГО ПРОСТОРУ ЖИТОМИРСЬКОГО РЕГІОНУ

Україна є поліконфесійною державою у якій знаходять своє місце багато релігій та різноманітних рухів. Не виключенням є і протестантизм, який знайшов своє відображення у кожній області та регіоні нашої країни. На сучасному етапі даний напрямок у християнстві значно поширився і набув свого вагомого значення у релігійному просторі держави, беручи активну участь у культурному, суспільному, економічному та політичному житті.

Протестантські громади є чисельними, кількість яких, звісно, коливається у регіонах по різному. Це спричинено як через різні

історичні обставини, так і навіть через політичні моменти життя певних областей чи регіонів. Тому, варто проаналізувати територіальну організацію протестантизму в Житомирському регіоні визначивши тенденції та особливості його розвитку.

На території Житомирської області, станом на 1 січня 2024 р., функціонує 387 релігійних організацій протестантського типу. Релігійних організацій баптистів нараховується 159, серед яких – Всеукраїнський союз церков євангельських християн-баптистів має 124 організацій, які також мають одне Управління, 2 середній духовних навчальних заклади (де навчається 27 студентів), 28 недільних шкіл та 99 священнослужителів. Інші 35 громад відносяться до інших баптистських релігійних організацій, які в свою чергу також мають 28 священнослужителів та 6 недільних шкіл [1].

Християни віри євангельської (п'ятидесятники) представлені 158 релігійними організаціями. Українська церква християн віри євангельської налічує 78 організацій, які у свою чергу мають також 1 Управління, 1 Братство та 2 Місії. Окрім цього вони організовують 2 середніх духовних навчальних заклади з 45 студентами, 30 недільних шкіл. Працює серед них 55 священнослужителів. Досить багато релігійних організацій християн віри євангельської представлені окремо (80 релігійних громад). До них входять також 2 Управління, 1 Братство та 4 Місії. Серед них також є 2 середніх духовних навчальних заклади, де навчається 92 студенти. У них також наявні 19 недільних шкіл, 29 священнослужителів і що цікаво: працює 3 друковані періодичні видання [1].

Усі 35 релігійних організацій адвентистів представлені Українською уніонною конференцією церкви адвентистів сьомого дня. У них працює 13 недільних шкіл та 33 священнослужителя. Лютерани також присутні у Житомирській області. Здебільшого це Українська лютеранська церква (що має 2 недільні школи та 2 священнослужителя) – 5 організацій, та одна організація припадає на Німецьку євангелічно-лютеранську церкву в Україні, яка має 1 недільну школу та одного священнослужителя, який є іноземцем [1].

Релігійних організацій харизматичного типу на Житомирщині наявно 69, які офіційно зареєстровані. До них належить – Об'єднання незалежних харизматичних християнських церков України (повного євангелія), які мають 16 релігійних організацій, 3 недільні школи та 9 священнослужителів. Українська християнська євангельська церква представлена однією релігійною організацією, де звісно є один священнослужитель та одна недільна школа. Духовний центр «Відродження» – 26 громад з такою ж кількістю священнослужителів. Інші релігійні організації харизматичного типу репрезентують 27 громад, серед яких є також один Центр. Вони організовують 7 недільних шкіл та

2 друкованих періодичних видання. Серед них служить 21 священник [1].

Така конфесійна строкатість, звісно, пов'язується із самим протестантизмом як таким, де свобода, вільне релігійне виявлення та богошукання є одними з ключових елементів. Це відображається, звісно, й у теології самих релігійних організацій. На цьому ґрунті, здавалося, мало виникати чимало суперечностей за істинність тих чи інших поглядів. Власне, саме це і породжує велику кількість таких громад. Проте, варто відзначити, що навіть за період незалежності, в даному випадку у Житомирській області, ситуація з міжконфесійною взаємодією та толерантністю змінюється.

Так, помітити дане явище, насправді, не так просто, оскільки потрібно бути безпосередньо всередині цього релігійного середовища або ж мати постійну комунікацію з представниками протестантських організацій. Проте, в епоху інформаційних потоків та глобальних мереж, такі моменти можна прослідкувати навіть будучи «стороннім споглядачем»: завдяки інтернету. Існує, насправді, немала кількість так званих «мемів» на дану тематику. Навіть завдяки їм, можна зрозуміти в чому ж такі різниця, наприклад, між основними протестантськими течіями: баптистами, п'ятидесятниками (християни віри євангельської) та харизматичними церквами. Це, безсумнівно, часто тільки ще більше акцентує увагу на розбіжностях. Проте, варто відзначити, що як раз-таки глобальна мережа дуже допомагає протестантам (та й представникам інших релігій) поширювати та продукувати свої погляди, ідеї; розповсюджувати літературу і навчальні курси, вести онлайн-церкви і тому подібне [2, р. 184–189].

Певну допомогу у починаннях взаємодії та спілкування зробила як раз влада нашої держави, коли у 1996 році було створено Всеукраїнську Раду Церков і релігійних організацій (ВРЦіРО), куди входили і представники протестантських організацій. Звісно, Рада не охоплює представників усіх протестантських громад, оскільки ледь не половина з них є абсолютно незалежна. А відтак: залучити усіх є не можливим. Проте, це стало приводом для організації аналогічних утворень на місцях.

Якщо ми розглянемо питання співпраці протестантських громад у Житомирському регіоні, то варто як раз згадати таке утворення як Рада християнських церков Житомира та Житомирської області. До неї входять і чимало представників протестантських організацій (пасторів – священнослужителів протестантських церков/громад). Стосовно протестантських громад, то вони також між собою розподіляються так, щоб кожного разу був представник іншого напрямку: від баптистів, п'ятидесятників, харизматів, адвентистів і так далі. Це вказує на те, що

принаймні на такому рівні вибудована певна толерантність і повага один до одного.

Окрім цього, існують й інші не офіційні зібрання представників протестантських громад (так звані «пасторські зустрічі») в різних форматах, іноді у різних складах, які проходять раз на 3-4 місяці. Вони відбуваються порівняно не так довго. Отже, комунікація міжконфесійна, насправді, тільки збільшується.

Якщо говорити про взаємовідносини та ставлення один одного різних протестантських організацій, то тут ситуація останніми роками значно покращується. На це все, безсумнівно, впливає як раз спільні проведення свят, спільні зустрічі, спільна діяльність у різних організаціях та проєктах, а також – проведення спільних молитовних зібрань керівниками протестантських громад разом з іншими християнськими організаціями. Це дає змогу ознайомитись з усіма та знаходити певні компроміси між собою. Загалом, більшість священнослужителів та вірян протестантських громад останнім часом все більше зазначають про доброзичливе ставлення і прогрес у об'єднанні заради важливих і нагальних проблем як християнської віри, так і суспільства, не дивлячись на розбіжності [3]. Пастори ж від різних організацій заявляють про те, що в основному їх розбіжності не є такими важливими та не потрібно робити на них акцент, а здебільшого вони стосуються форм організації, проведення та деяких доктринальних правил чи позицій кожної окремої протестантської громади.

Така велика кількість різноманітних організацій, на думку багатьох, є навіть позитивним явищем, оскільки це дає змогу кожній людині знайти місце, де їй буде найкомфортніше. Це також показує на особливість протестантизму, яка зберігається протягом пів тисячоліття – особистісна віра між людиною та Богом. Між ними і всередині них також відбувається полеміка, як це було, наприклад, між представниками ліберальної теології і нової ортодоксії з приводу різних теологічних питань. Проте, це є незмінне явище, тому що ще однією особливістю віри протестантського зразка – є діалектика, і вона постійно розвивається у діалектичному русі.

Література:

1. Державна служба України з етнополітики та свободи совісті. Релігія: статистичні матеріали. Звіт про мережу релігійних організацій в Україні станом на 1 січня 2024 року. URL: <https://dess.gov.ua/statistics-rel/>
2. Balaklytskyi M., Shevchuk A. Ukrainian Protestants and Digital Culture. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*. Vol. 41, Iss. 4, Article 15. 2021. P. 182–193.

3. Єпископ Кривицький: «Єкуменізм – це силкуватись увійти тісною брамою». В Житомирі відбувся молебень за Україну. *CREDO: католицький суспільно-релігійний сайт.* URL: <https://credo.pro/2022/02/311726>